

Една година от убийството на Наталия Естиминова

Милен Радев

На утрешния ден преди една година в царството на Путин/Медведев бе отвлечена и по страшен начин убита Наталия Естиминова, публицистка и сътрудничка на правозащитния център "Мемориал". Както можеше да се очаква, в държавата на победилия КГБ-изъм за една година следствието по това убийство не е мръднало от мъртвата точка.

Не мога да кажа нищо повече, освен да повтора коментара си от преди една година:

Отново с труп в куфара или убийство без рожден ден

Германия посреща днес скъп гост. За разговори с канцлера Меркел в Бавария пристигна номиналният руски държавен глава Дмитрий Медведев.

Нова, обединена Германия, която за времето на Шрьодеровия канцлерски мандат успя да повиши своята зависимост от руския газ до 38 процента, цени и лелее отношенията си с големия евразийски съсед. В съответния почтително-оптимистичен дух бяха и коментарите на големите германски медии в навечерието на срещата в двореца Шлайсхайм край Мюнхен.

В тази приповдигната атмосфера шумно отекна снощното съобщение за ново

зловещо убийство на правозащитник

в Русия. То стана пословичната лъжица с катран в приготвената за медиите и избирателите от фрау Меркел и господин Медведев каца със сибирски мед.

Не закъсняха гневните реакции, съкрушените коментари и настояванията за бързо разкриване на поръчителите на подлото убийство на Наталия Естиминова. Предположенията, че то е очевидно дело на чеченската престъпна върхушка, се редуват с нескрито възхищение от бързата и адекватна реакция на наследника на Владимир Путин на кремълският трон, който без да се мае като своя предшественик, възмутен осъдил убийството.

Един повече от знаменателен детайл убягна обаче от всеобщото внимание. Дали е просто стечение на обстоятелствата, че за втори път в относително кратко време, непосредствено преди посещение на руски президент в Германия, в родината му по нагъл и демонстративен начин бива езекутирана знакова фигура на гражданското общество?

Припомням, че непосредствено преди официалната визита на Владимир Путин в Германия на 10 октомври 2006 г., в Москва бе застреляна Анна Политковская. Тогава бившият подполковник от КГБ бе посрещнат в Дрезден, мястото на по-раншната му служба, с лозунги и скандирания «Убиец, убиец!» и

«Вън Путин от Германия!»

Не остана без внимание на времето и обстоятелството, че убийството на безкомпромисната критичка на кремълския режим бе извършено на връх рождения ден на московския автократ.

На пръв поглед абсурдно, това съвпадение напомни покушението с «българския чадър» над писателя Георги Марков в Лондон през 1978 г. – точно на 7 септември, рождения ден на диктатора Живков. В тайни общества като големите престъпни мафиотски организации, каквито без съмнение са и КГБ и нейният български филиал ДС, символиката на знака, на образа и цифрата има важна идентификационна функция. Те играят често ролята на повече или по-малко скрити послания към публиката, към собствените членове и към бъдещи потенциални жертви.

Този път убийството на Наталия Естиминова не съвпада с ничий рожден ден. Затова пък неговият перфектен тайминг – в самото навечерие на гостуването на Дмитрий Медведев в Германия, предвидено и от двете страни да се превърне в негов политически и личностен триумф – не може да не ни накара да се позамислим. Все пак такова отвличане, съпроводено от светкавична езекуция е нещо ново дори за привикналите на чудовищен терор южноруски провинции...

Кому е нужно и кой печели от поредното пристигане на кремълски гост в Германия с, образно казано,

труп в куфара?

Възможни са различни версии. Но повечето от тях опират до онази негласна, мощна сила в Русия, която Владимир Буковски нарича «Система» и която, според неговата теза, държи в ръцете си целия основен властови ресурс, издигайки и местейки челните фигури според своите нужди и стратегия.

Не са малко наблюдателите, които провиждат в двойката Путин – Медведев осъществен стария принцип на «доброто и лошото ченге». Убийството на Анна Политковская даде през 2006 г. възможност на Путин по време на посещенията си в Германия да подсили своя имидж на твърд и безкомпромисен автократ, за когото принципите на гражданското общество са чужди понятия, който показва на Запада

желязната захапка на лубянски чекист.

Незабравимо остава неговото пренебрежително изказване в Дрезден, че самото убийство на журналистката нанесло по-голяма вреда на властта, отколкото всички нейни писания. Този образ на Путин бе желан. Непрестанното провокиране на Запада, постоянното изпробване на западната граница на поносимост и търпимост пред лицето на руския диктат, бе стил на неговото управление.

Но времената се менят. Световната криза достигна и Русия със страшна сила. Сгромолясалите се цени на суровите енергоносители продъниха руския бюджет и замразените гигантомански строежи в Москва и Петербург са само най-външните белези на заплашващата Русия катастрофа.

И ето че вчерашното убийство на Наталия Естиминова идва като по поръчка за да може новият водач на Русия Медведев да украси своя имидж на прикрит либерал, готов да поеме нов, прозападен курс, загрижен за гражданските свободи в Русия. Светкавичната му възмутена реакция, и обещанията му престъплението да бъде бързо и ефикасно разкрито се посрещна със задоволство от тукашните политически среди. Не закъсна и положителният отклик на сериозните и тежки германски медии, които

единогласно хвалят Медведев

за така различния от Путиновия стил и поведение. Без да съм слушал до сега пресконференцията на президента и на фрау Меркел предвиждам задоволството на канцлера от категоричната демократична позиция на нейния московски гост.

Висока цена ли е животът на една прежалила себе си, безстрашна жена пред великодържавната логика на безличната «Система»? Трудно е да се прецени от позицията на естествените човешки норми, но опитът, който ни дават изминалите десетилетия от историята на великата северна страна не ни позволява да бъдем наивни.

Допустима е разбира се и друга версия – тази за водещата се вече безкомпромисна и

безмилостна - както винаги - подмолна борба за власт в Кремъл. Съгласно този сценарий зложелателите на «новия» президент Медведев не се спират пред нищо за да го дискредитират пред неговите западни партньори, за да подронят авторитета му вътре в страната. В рамките на такава схема с убийството на Наталия Естиминова в куфара му е бил заложен пренеприятен багаж, заради който орезелилият се пътешественик Медведев сега пристъпва от крак на крак и трябва да се обяснява пред немските си домакини.

Няма да скрия, че за мен от втората версия стърчат прекалено забележимо кичури слама и под лющещата се боя прозира шперлатът на зле скована декорация. Смятам, че станаме свидетели на нов вираж на

все по-безобразна публична политическа порнография.

Една отчаяно смела, честна и неподкупна жена е отвлечена и екзекутирана за назидание на всеки вътрешен и външен критик на днешния руски режим. Държавният глава, отговорен за реда и спазването на основните норми в страната негодува възмутено. Неговият наместник в Чечения, когото почти всеки подозира, повече или по-малко прикрито, в организирането на убийството, обещава бързото му разкриване. «Цивилизованият свят» мърмори нещо осъдително и се радва на мекото лятно време, което в момента щади запасите от енергоносители.

През януари 2009 пред ковчегата на убития адвокат и правозащитник Станислав Маркелов Наталия Естиминова произнесе слово, изпълнено с печал и непримиримост пред терора. Питам се кой ли от говорещите утре пред нейния гроб ще е следващият?

□

Януари, 2009. Наталия Естиминова на траурната церемония за убития в Москва правозащитник Станислав Маркелов